Botanički vrt "Kotišina"

Milas, Tomislav

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Forestry / Sveučilište u Zagrebu, Šumarski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:108:860698

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

University of Zagreb Faculty of Forestry and Wood Technology

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

ŠUMARSKI FAKULTET

(ŠUMARSKI ODSJEK)

PREDDIPLOMSKI STUDIJ

(URBANO ŠUMARSTVO, ZAŠTITA PRIRODE I OKOLIŠA)

TOMISLAV MILAS

BOTANIČKI VRT KOTIŠINA

ZAGREB (RUJAN, 2016)

PODACI O ZAVRŠNOM RADU

Zavod:	Zavod za ekologiju šuma i lovno gospodarenje
Predmet:	Zaštita okoliša
Mentor:	Doc. dr. sc. Roman Rosavec
Student:	Tomislav Milas
JMBAG:	00682149055
Akad. godina	2015/2016
Mjesto, datum obrade:	Zagreb, 25. rujna 2015. godine
Sadržaj rada:	Stranica: 12 Slika: 4 Tablica: 0 Navod literature: 10

Sažetak:

U ovom ću završnom radu obraditi biokovski botanički vrt „Kotišina“ kao zaštićeno područje, njegove prirodne značajke i fenomene, s osvrtom na zaštićene svojte.

Sadržaj:

1. Uvod.....1
1.1. Opći podaci o parku prirode Biokovo.....1
1.2. Biokovska vegetacija.....3
2. Općenito o botaničkom vrtu Kotišina.....5
3. Turizam u Kotišini.....8
4. Sadašnje stanje vrta.....9
5. Zaključak.....11
6. Literatura.....12

1. Uvod

1.1. Opći podaci o parku prirode Biokovo

U radu u kojem se opisuje botanički vrt Kotišina, važno je okarakterizirati sam park prirode Biokovo budući da Kotišinu možemo jednostavno nazvati Biokovo u malom.
Biokovo je proglašeno parkom prirode 16. lipnja 1981. godine (NN 24/81) kada su određene i granice zaštićenog područja. Javna ustanova Parka prirode „Biokovo“, osnovana je 26. Ožujka 1998. godine Uredbom Vlade Republike Hrvatske. Upravljanje parkom Javna ustanova započela je 2001. godine. Biokovo se smjestilo uz istočnu obalu Jadrana u zaleđu grada Makarske. Pripada planinskom nizu Velebit – Kozjak – Mosor – Biokovo - Orjen i dio je Vanjskih Dinarida. Ono predstavlja najvišu planinu u primorskom nizu Dinarida s najvišim vrhom Sv. Jure (1762 m). Park prirode obuhvaća planinu Biokovo od prijevoja Dubci na sjeverozapadu do Gornjih Igrana na jugozapadu. U potpunosti se proteže unutar Splitsko-dalmatinske županije. Parkom prirode je proglašeno zbog vrlo zanimljive geomorfologije (brojnih krških fenomena) te velike biološke raznolikosti (veliko bogatstvo flore i faune te brojni endemi). Prema aktu o proglašenju tj. Zakonu o proglašenju Biokova parkom prirode (NN 24/81) površina Parka iznosi 19.550 ha. Prilikom digitalizacije granica za potrebe izrade ove stručne podloge (na podlozi topografske karte 1:25000 i prema opisu granica iz akta o proglašenju), izračunata je i površina poligona u GIS-u koja iznosi 19.543,47 ha, odnosno 195,43 km² (Gauß - Krügerova projekcija - 5 zona). Park prirode „Biokovo“ jedan je od ukupno 11 parkova prirode u Republici Hrvatskoj. Zakon o zaštiti prirode definira park prirode člankom 13.

Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05 i NN 139/08)
Članak 13.
(1) Park prirode je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna i/ili mora s ekološkim obilježjima međunarodne i nacionalne važnosti, s naglašenim krajobraznim, odgojno-obrazovnim, kulturno-povijesnim i turističko-rekreacijskim vrijednostima.
(2) U parku prirode dopuštene su gospodarske i druge djelatnosti i radnje kojima se ne ugrožavaju njegove bitne značajke i uloga.
(3) Način obavljanja gospodarskih djelatnosti i korištenje prirodnih dobara u parku prirode utvrđuje se uvjetima zaštite prirode.

Slika 1. Izvadak iz zakona o zaštiti prirode

Unutar granica Parka prirode „Biokovo“ nalaze se dva posebno zaštićena područja. To su spomenik prirode (rijetki primjerak drveća) „Miletin bor“ i na samom rubnom dijelu spomenik parkovne arhitekture „Biokovski botanički vrt Kotišina“ . Oba zaštićena područja su u lošem stanju. Botanički vrt „Kotišina“ je zapušten te bi ga trebalo urediti i održavati, dok je Miletin bor izgorio u požaru, te bi s njega trebalo skinuti zakonsku zaštitu.

Biokovo je dio Dinarida kojim se oni najviše približuju Jadranskom moru, a s Velebitom čini najvažnije središte biljnog endemizma u Hrvatskoj. Tradicija botaničkih istraživanja ovog područja vrlo je duga. Započela je 1818. s Portenschlag - Ledermayerom i kontinuirano traje do danas. Ukupna flora područja broji oko 1400 svojti (Šilić & Šolić, 2002), dok flora užeg područja same planine ima 736 svojti prema Kušanu (1969), odnosno 1275 prema Radiću (1976). Ova uočljiva razlika ne proizlazi samo iz rezultata dodatnih istraživanja, nego je većim dijelom posljedica različitih taksonomskih pristupa. Naravno, to nepodudaranje otvara široko polje za daljnja floristička i taksonomska istraživanja. Osim što floru čini velik broj svojti, 18 ih je endemičnih ili subendemičnih za Bikovo, a 27 ih ovdje ima locus classicus. Posljedica te vrlo bogate flore i različitih staništa je izrazito bogatstvo biljnih zajednica. Naravno, nadmorska visina je glavni složeni ekološki čimbenik koji uvjetuje raspodjelu biljne raznolikosti na Biokovu. Za podnožja planine je uz sredozemne biljke značajan udio kozmopolita i neofita. Njihovo pojavljivanje posljedica je antropogenog utjecaja kojim su stvorena za njih odgovarajuća staništa. Stijene i sipari u pojasu od 600 - 1000 m nadmorske visine vrlo su specifična staništa mnogih jadranskih i dalmatinskih endema te lokalnih stenodendema. Reliktne šume crnog bora (Pinus nigra) razvijene u pojasu od 1200 - 1400 m dom su mnogih ilirskih biljnih vrsta od kojih se mnoge smatraju tercijarnim reliktima. Floru visokoplaninskih travnjaka

karakterizira mješavina ilirskih, jadranskih i dalmatinskih vrsta s arkto - alpskim vrstama. Kontinentalne padine većinom su obrasle listopadnim šumama sa crnim grabom (Ostrya carpinifolia) i bukvom (Fagus sylvatica) u kojima se nalazi niz srednjoeuropskih i euroazijskih vrsta koje izostaju na primorskim padinama. Među tim šumama osobito se ističu šume jele (Abies alba) s cirkumholoarktičkim i borealnim biljnim vrstama. Takva raspodjela i sastav flore s borealnim i sredozemnim vrstama na udaljenosti od svega nekoliko stotina metara, dodatno obogaćeni brojnim endemima ističu i svjedoče o botaničko jedinstvenosti Biokova.

Slika 2. Biokovsko zvonce (wikipedia.hr)

1.2. Biokovska vegetacija

Vegetaciju izgrađuju sve biljne zajednice ili fitocenoze nekog područja, a raznolikost vegetacije obično je u povezanosti s bogatstvom flore, razvedenošću reljefa (orografijom), litološkom podlogom, te općim i posebnim klimatskim prilikama. Makarski prostor se odlikuje raznolikim oblicima vegetacije, a njihova se opća značajka uklapa u vegetacijske prilike širega zemljopisnog prostora Hrvatskog primorja, odnosno istočno-jadranskog primorskog prostora. Na svu vegetaciju utječe topla i suha klima, tipična za sredozemna područja. Biljke prilagođene strmim stijenama i liticama, krševitim i ogoljelim terenima prevladavaju na Biokovu. Na dubljim i razvijenim tlima najviših vlažnih staništa razvijene su i šume. U vršnoj zoni Biokova ističe se pojas izrazite dominacije planinskih pašnjaka, s velikim učešćem kamenjarskih površina dok se ovdje ostatci šume nalaze samo još po

vrtačama. Prema unutrašnjosti planine razvijene su bukove šume s nešto malo jele. Pojas šikara bijelog i crnog graba prisutan je niže prema zabiokovskim selima gdje jačaju antropogeni utjecaji. Za razliku od vapnenačkog planinskog masiva, priobalni pojas izgrađuju fliš (lapori, pješčenjaci i vapnenci) i plavine, a kontaktnu zonu s planinom – brojni sipari. Izuzev sipara, to je kultivirani krajolik gdje su prirodne zajednice većinom nestale, a zamijenile su ih poljoprivredne kulture najčešće maslinici i vinogradi, te umjetno podignute šume alepskog bora (na nekoliko mjesta u višim zonama i crnog bora).
As. Inulo – Centaureetum cuspidatae Trinajstić 1980 stenoendemična zajednica vegetacije stjenjača, u čijem sastavu se razvija biokovska, stenoendemična vrsta Centaurea cuspidata Vis. (crvenkasta zečina) zauzima vrletne, okomite, više stotina metara visoke stijene južnog dijela Biokova iznad Podgore i povrh ceste Makarska – Kozica. *As. Drypi – Linarietum simplicis* H-ić. Et Domac 1957. U podnožju strmih i okomitih stijena primorske padine razvijena su brojna točila (sipari) koja predstavljaju karakterističnu geomorfološku tvorevinu karbonatnih planina. Na njima dolazi ova endemična zajednica točilarki. Na temelju florističkih i fitocenoloških istraživanja Domac (1957) ustanovio je da biokovska točila obrašćuje posebna biljna zajednica . Drypi – *Linarietum simplicis,* a kao karakteristične vrste asocijacije istaknuo je vrste *Linaria simplex* (Willd.) DC. (kao *L. parviflora* (Jacq.) Hal.), *Sedum glaucum* W. K. i *Hieracium waldsteinii* Tausch. (= *H. lanatum* W. Et K.) var. biokovënse Deg. Et Zahn. As. *Festuco – Koelerietum splendentis*. 1963. To je jedna od najmarkantnijih zajednica kamenjarskih pašnjaka submediteranske vegetacijske zone istočnojadranskog primorja. Nastaje degradacijom šuma medunca i bjelograba (*Querco – Carpinetum orientalis*) na ravnim ili blago valovitim terenima s dobro razvijenim skeltnim tlom, površini koju pokriva sitno izlomljeno kamenje isprano od kiše. Ova asocijacija na biokovskom području zauzima razmjerno male površine, a najtipičnije sastojine otkrivene su na podlozi kvartarnih breča iznad zaseoka Baškovići (Veliko Brdo) (Trinajstić 1981). *Junipero – Pinetum dalmaticae* Domac (1962) 1965. Na nadmorskoj visini od oko 800 do 1 500 m sjeverozapadnih primorskih padina Biokova dolazi ova endemična zajednica. Njena karakteristična vrsta je dalmatinski crni bor – *Pinus nigra* Arnold ssp. *dalmatica* (Vis.) Franco. Dolazi na predjelima Borovac, Bukovac, Borovik i Nevistina Stina gdje raste pojedinačno i u manjim skupinama, najviše na nepristupačnim mjestima vršnih i prema zapadu isturenim grebenima. Navedena područja su izdvojena u kategoriju rezervata šumske vegetacije. Smatra se da su ove šume na Biokovu reliktnog karaktera. Međutim za ove šume crnog bora pretplaninskog pojasa Biokova javlja se problem njihove sintaksonomske pripadnosti , a za njegovo rješavanje potrebna su daljnja istraživanja kako navodi Trinajstić.

2. Općenito o botaničkom vrtu Kotišina

Botanički se vrtovi po sadržaju i po djelatnosti bitno razlikuju od svih drugih vrtova i perivoja. Osnovna namjena botaničkih vrtova u proteklih se pet stoljeća njihova postojanja u Europi mijenjala i prilagođavala potrebama društva i vremena u kojemu su djelovali. Prije desetak godina u svijetu je prihvaćena definicija botaničkog vrta koja glasi: botanički vrt je ustanova koja posjeduje dokumentiranu zbirku živih biljaka koja služi znanstvenim istraživanjima, očuvanju biološke raznolikosti biljaka, obrazovanju i dostupna je javnosti. Iz ove definicije vidljivo je da je osnova svakoga botaničkog vrta dobro dokumentirana zbirka živih biljaka, pri čemu se misli na to da je svaka biljka označena točnim stručnim imenom na latinskom jeziku, da je poznato kada je i gdje sakupljeno sjeme (ili reznica) iz kojeg je biljka uzgojena. Za kvalitetno održavanje takve zbirke, u svakom su botaničkom vrtu potrebni školovani botaničari i vrtlari. Botanički vrtovi puno rade na *ex situ* zaštiti i očuvanju flore te surađuju s drugim botaničkim vrtovima i istraživačkim institucijama. Knjižnica, herbarij i laboratorij sastavni su dijelovi svakoga botaničkog vrta. Budući da je i obrazovanje izuzetno važna djelatnost svih botaničkih vrtova, oni su otvoreni javnosti i - u skladu s mogućnostima - obrazuju posjetitelje i širu javnost pružajući im raznolike informacije o svijetu biljaka. Biokovski botanički vrt Kotišina se nalazi na primorskim obroncima dalmatinske planine Biokovo iznad istoimenog sela, smješten je na nadmorskoj visini 350-500 metara i jedan je od sastavnih dijelova parka prirode Biokovo. Dr. fra Jure Radić (1920-1990), franjevački redovnik i znanstvenik, je utemeljio ovaj botanički vrt sa svrhom znanstvenog istraživanja i motrenja, zaštite i očuvanja, te popularizacije i upoznavanja biljnog svijeta planine Biokovo. Ovo nije botanički vrt u klasičnom smislu, gdje se svaka biljka unosi prema određenim pravilima, već je zamišljen kao «ograđeni dio prirode», gdje će se zadržati prirodni oblici vegetacije sa samorodnom florom. Na relativno maloj površini od 16,5 ha nalaze se vrlo raznolika staništa kao što su kamenjare, točila, vrletne stijene, obradive površine, te kanjon Proslap s istoimenim slapom, koji je veći dio godine suh, a oživi samo za vrijeme jakih kiša. Vrt je podijeljen na sedam cjelina: bilje biokovskih klisura, bilje biokovskih kamenjara, bilje sipara, ljekovito bilje područja Biokova, poljoprivredno bilje i kulture, ostalo bilje Biokova i bilje širih područja.

Slika 3. Kanjon proslap za vrijeme jakih kiša (www.pp-biokovo.hr)

Duž glavnih staza koje vode kroz vrt zabilježene su brojne biljne vrste od toga oko 10 endema, 12 zaštićenih i 4 strogo zaštićene biljne vrste, zaštićene temeljem Pravilnika o divljim svojtama (NN 99/09). U sklopu revitalizacije sve determinirane svojte duž glavnih staza su označene pločicama te je su postavljeni informativni panoi. U Vrtu su također angažirani volonteri koji rade na održavanju Vrta. Na površini vrta utvrđeno je oko 300 samoniklih biljnih svojti, od tipično mediteranskih do planinskih, a na nekim područjima sađene su egzote, poljoprivredno i ljekovito bilje. Među trajnicama u proljeće je u vrtu posebno impresivna jadranska perunika (*Iris pseudopallida* Trinajstić) sa svojim velikim ljubičastim cvjetovima.

Slika 4. *Iris pseudopallida* Trinajstić (en.wikipedia.org)

Dalmatinski je endem iz porodice *Iridaceae*, raste na kamenjarama, točilu i uz staze. Bijelim ili svijetlo ružičastim cvjetovima u ranu jesen u vrtu cvate napuljska ciklama (*Cyclamen hederifolium* Aiton.), iz porodice *Primulaceae,* koja u ljetnim mjesecima potpuno gubi nadzemne dijelove, a sušu i vrućinu preživi u obliku podzemne stabljike (gomolja). Njeni cvjetovi se pojavljuju prije listanja među rastresitim stijenskim materijalom na točilu. U proljeće i rano ljeto vrt je najraskošniji i obiluje cvjetnim šarenilom, dok se u ostalo doba godine u njemu uvijek može pronaći pokoji skriveni cvijet. Kroz vrt vodi nekoliko pješačkih staza uz koje se nalaze poučne table, a određene biljne svojte su označene natpisom sa nazivom porodice i svojte. Na glavnom ulazu u vrt u stijeni su uklesane riječi u spomen na dr. fra Juru Radića, a uneposrednoj blizini ulaza, uz samu liticu, nalaze se zidine velikog Kaštela -fortifikacijskog objekta iz 17. stoljeća, koji impresionira svojim izgledom. Na mjestu današnje crkvice sv. Ante u Kotišini, koja je građena u razdoblju od 1901. Do 1903. godine, bila je stara crkva za koju postoji podatak da je 1672. godine obnovljena, ali od nje nije ništa očuvano osim jednog natpisa koji je kao spomen-ploča uzidan na apsidi današnje crkve, a govori o posvećenju crkve koje je obavio 27. 4. 1681., u doba turske vladavine biskup Lišnjić. U Spomen domu „Marin Kovačević“ u samom selu Kotišina nalazi se info i prezentacijski centar Parka prirode Biokovo koji je tijekom ljetnih mjeseci otvorena za posjetitelje, a u ostalom dijelu godine može se posjetiti po dogovoru. (Regula Bevilacqua 1998.)

3.Turizam u Kotišini

Turizam je jedan od sektora s najbržim rastom. Danas predstavlja i značajan izvor dohotka i zapošljavanja za mnoge zemlje u razvoju, sa sve izraženijim i rastućim oslanjanjem na prirodni okoliš. Pritom su biološki i prostorni resursi, zapravo, te atrakcije koje privlače turiste. Turizam ima potencijal kojim može na pozitivan način pridonijeti društveno ekonomskome razvoju, ali istodobno, svojim brzim i ponekad nekontroliranim rastom, može u značajnoj mjeri prouzročiti degradaciju okoliša i pogodovati gubitku lokalnog identiteta i tradicionalnih kultura. Paradoksalno, veoma uspješan turizam može dovesti do degradacije prirodnoga okoliša, a istrošeni prirodni resursi, više od drugih elemenata, bitno umanjuju atraktivnost turističkih lokaliteta, koji većinom čine ključne brendove turističke ponude neke regije ili države. Iako turističko posjećivanje može imati pozitivne i negativne učinke na samo zaštićeno područje, činjenica je da prihodi ostvareni posjećivanjem ili drugim oblicima turizma u zaštićenome području uvelike mogu pridonijeti njegovom očuvanju i razvoju. Osim toga, turistički prihodi popularnijih zaštićenih područja mogu biti korišteni za financiranje drugih manje atraktivnih zaštićenih područja. (Martinić 2010.)

Budući da je grad Makarska izrazito turistički atraktivno područje visoka posjećenost se odražava i na park prirode Biokovo pa i na sam botanički vrt Kotišina i time otvara prostor za daljnji razvoj i poboljšanje turističke ponude unutar tih zaštićenih područja. Prema podacima državnog zavoda a iz 2014. godine park prirode Biokovo se približavao brojci od 50 000 posjetitelja godišnje. Prema tome, sam botanički vrt Kotišina u budućnosti može igrati važnu ulogu u očuvanju biokovskog endemskog bilja. Velik broj posjetitelja u parku prirode može predstavljati prijetnju prirodnoj flori i fauni.

4. Sadašnje stanje

Javna ustanova Park prirode Biokovo osnovana je Uredbom Vlade Republike Hrvatske 26. ožujka 1998. godine (NN 44/1998), sa svrhom obavljanja djelatnosti – zaštite, očuvanja, promicanja i korištenja „Parka prirode Biokovo“. U cilju njegove zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa, održivog korištenja prirodnih dobara kao i provođenja uvjeta i mjera u okviru njegovih granica. Preuzimanjem funkcije i djelatnosti zbog koje je osnovana te na osnovu planskih i financijskih mogućnosti mlade Ustanove, 2000. godine, započelo je i planiranje obnove Biokovskog botaničkog vrta Kotišina kao rezultat osiguranih namjenskih financijskih sredstva u okviru kapitalnih ulaganja za 2000. i 2001. godinu (Cvitanović, 2001). Obnovom se željelo dovesti Vrt u stanje i funkciju prije Domovinskog rata, strogo se držeći osnovne zamisli njegova utemeljitelja fra. Jure Radića da vrt služi istraživanju, zaštiti i popularizaciji biljnog svijeta Biokova, te se namjeravalo u potpunosti zadržati postojeći koncept organizacije vrta i njegovi posebno označeni lokaliteti: sipar, relikti, makija i Proslap (Cvitanović, 2001). Budući da Javna ustanova nije imala oformljenu stručnu službu početkom 2001. godine ravnatelj se obratio časnoj sestri dr. sc. Editi Mariji Šolić, voditeljici Instituta „Planina i more“ i jednoj od najbližih suradnica fra Jure Radića s molbom da svojim stručnim savjetom i nadzorom sudjeluje u revitalizaciji Vrta (Cvitanović, 2001). Obraćanjem istoj imao se u vidu dotadašnji način skrbi o vrtu, koji je uključivao stručnu i znanstvenu suradnju s Institutom „Planina i more“. Predstavnica Instituta u procesu administrativne registracije načelno je prihvatila ali konkretni dogovori čekali su formalno pravnu registraciju istog (Cvitanović, 2003) koja se nažalost ni do danas nije dogodila. Kako je Ustanova započela sa svojim radom jako skromno Stručna služba Parka prirode Biokovo oformljena je tek krajem 2001. godine, s čim su se stekli uvjeti za izradu programa ulaganja u Vrt i planiranje radova koje on zahtijeva (Cvitanović, 2001). Prikupljanjem dokumentacije za izradu plana revitalizacije zaključilo se da hortikulturni spomenik botanički vrt Kotišina nije upisan u Upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti, te se pristupilo njegovom upisu na temelju Odluke o proglašenju (Glasnik, 11/1984), Idejnog projekta iz 1988. godine, Popisa bilja, te Zakona o zaštiti prirode (NN 30/1994). Ovim Zakonom hortikulturni spomenik kao kategorija zaštićenog područja promijenio je naziv u spomenik parkovne arhitekture, te je Vrt kao takav po prvi put upisan u Upisnik zaštićenih dijelova prirode. Budući da su se idejno ali i konstruktivno sva pitanjima vezana za

uređenje i funkcioniranje Biokovskog botaničkog vrta Kotišina ranije rješavala kroz Savjet botaničkog vrta, došlo se na ideju konstruiranja novije verzije Savjeta koji bi uključivao važnije gradske institucije vezane za vrt kao što su: Grad Makarska, Turistička zajednica, Hrvatske šume, Institut „Planina i more“ i Mjesna zajednica Kotišina. Savjet botaničkog vrta Kotišina posljednji put se sastao 1993. godine ali njegovi rezultati do tada pokazali su se kao djelotvoran način upravljanja vrtom, te je predloženo da se imenuje povjerenstvo ili odbor Biokovskog botaničkog vrta Kotišina u svrhu rješavanja pitanja vezanih za funkcioniranje vrta (Cvitanović, 2002). Povjerenstvo u punom smislu nije zaživjelo, osim nekoliko sastanaka na kojima se iznijela problematika vezana za Vrt. Naime, dr. sc. Marija Edita Šolić kao predstavnica Instituta „Planina i more“ na ovim sastancima otvorila je pitanje nadležnosti nad vrtom, smatrajući da ono nije riješeno iz razloga što Grad Makarska kao osnivač nikad nije prenio svoja upravljačka prava nad vrtom, te se s tim u vezi javilo i pitanje vjerodostojnosti povjerenstva koje je Javna ustanova namjeravala oformiti. Obzirom da je Zakon o zaštiti prirode (NN 30/1994) u tom vremenu predviđao da ovom kategorijom zaštite upravljaju županijske javne ustanove, osim ako se dotično zaštićeno područje nalazi na prostoru nacionalnog parka ili parka prirode onda njime upravlja javna ustanova koja upravlja nacionalnim parkom ili parkom prirode, te je s tim u vezi naglasila da Biokovski botanički vrt Kotišina nije u cijelosti u granicama parka prirode već da je unutar njegovih granica samo malim dijelom. Osim navedenog, postavljeno je pitanje imovinsko-pravnih odnosa unutar vrta kao i to da je od njegova osnivanja stručni i znanstveni dio skrbi o vrtu povjeren Institutu „Planina i more“. (Cvitanović 2002).

5. Zaključak

Botanički vrt Kotišina je idealno zamišljen, kao jedan svojevrstan način očuvanja a ujedno i promocije biokovske flore. Primarne funkcije ovog zaštićenog područja su znanstvena, obrazovna te turistička funkcija. Izostankom stručne skrbi i materijalne potpore do danas se nažalost očuvala samo ova treća. Međutim , uvijek postoji mogućnost obnove interesa budući da se sam vrt nalazi u neposrednoj blizini velikog turističkog središta. Budući da se vrt jednim dijelom nalazi u parku prirode Biokovo i u ekološkoj mreži Natura 2000, njim upravlja javna uprava parka prirode, ali samo do trenutka kada će osnivač vrta- grad Makarska osnovati javnu ustanovu za upravljanje istim. Slijedom okolnosti, u parku prirode nije bilo dovoljno sredstava za zapošljavanje stručnog osoblja koje bi održavalo botanički vrt, pa se pojavljuje mogućnost da Kotišina izgubi status botaničkog vrta. Nadalje, temeljem dugog niza godina organiziranja tjedana botaničkih vrtova ,sudjelovanjem na simpozijima vezanim uz status i kategorije botaničkih vrtova, te velikim zalaganjem zaposlenika PP Biokovo botanički vrt Kotišina dobio je status „Botanički vrt u obnovi.“

6. Literatura:

1. Cvitanović A. (2001a): Botanički vrt Kotišina, radovi na uređenju, moli se mišljenje, JUPPB, Ur.br. 112/2001.

2. Cvitanović A. (2001b): Plan revitalizacije Biokovskog botaničkog vrta Kotišina, JUPPB, Ur.br. 301/2001

3. Cvitanović A. (2002a): PREMEMORIJA – sa sastanka mještana Kotišine u svezi korištenja mjesnog doma za potrebe Biokovskog botaničkog vrta, JUPPB, Ur.br.118/2002

4. Cvitanović A. (2002b): ZAPISNIK sa konstituirajuće sjednice Biokovskog botaničkog vrta Kotišina, JUPPB, Ur.br. 134/2002.

5. Cvitanović A. (2003): PREMEMORIJA sa razgovora u Institutu Planina i more, u pogledu obavljanja znanstvenog i stručnog nadzora u Biokovskom botaničkom vrtu. JUPPB, Ur.br. 174/2003

6. Ivan Martinić (2010) : Upravljanje zaštićenim područjima prirode, Str. 284

7. Regula Bevilacqua Lj. (1998) : Biokovski botanički vrt Kotišina – vodič

8. Šošić A. (2015) : Biokovski botanički vrt Kotišina

9. ***Biokovska flora - http://www.pp-biokovo.hr/cms//clients/1/documents/6.pdf

10. ***Kotišina - http://www.pp-biokovo.hr/cms//clients/1/documents/7.pdf

11. ***Park prirode Biokovo, stručna podloga za zaštitu prirode

12. ***Znanstveno - stručni skup "Biokovo na razmeđi milenija: razvoj parka prirode u 21. stoljeću" – knjiga sažetaka